

Różne formy specjalizacji oferty turystycznej na wsi przepisy prawne



„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

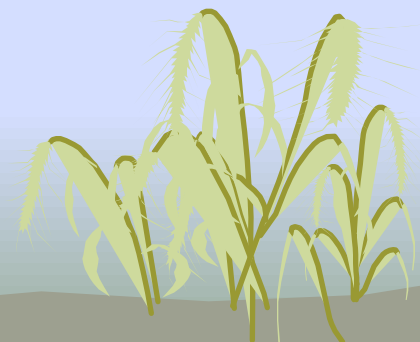
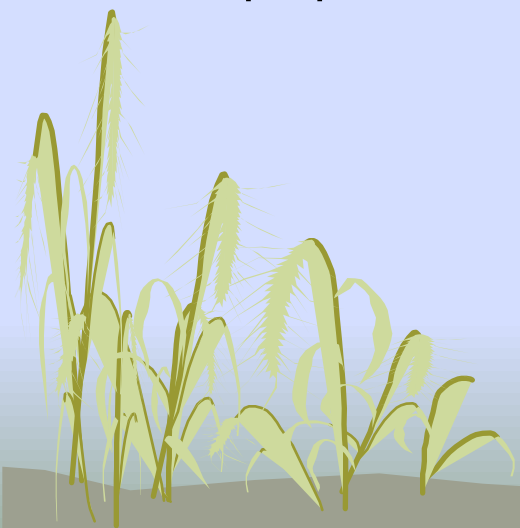
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Materiał opracowany na zlecenie Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Zakres prezentacji

- I. Przedsiębiorczość rolnicza i pozarolnicza – warunki prawne
- II. Agroturystyka – uzupełnienie działalności rolniczej w gospodarstwie
- III. Turystyka wiejska – usługi turystyczne różnych podmiotów na wsi
- IV. Produkt kulinarny jako atrakcja turystyczna wsi
- V. Usługi edukacyjne w zagrodach wiejskich
- VI. Pomoc, opieka i poprawa zdrowia w gospodarstwach wiejskich
- VII. Współpraca usługodawców i marketing turystyki wiejskiej



Najważniejsze zagadnienia

- Przedmiot działalności
- Ewidencja działalności
- Ubezpieczenia społeczne i zdrowotne
- Podatki
- Obowiązki techniczne, sanitarne, przeciwpożarowe, kwalifikacje zawodowe, ubezpieczenia majątkowe, zatrudnianie pracowników i pomocników

Przedmiot działalności

Rolniczej

Działalność wytwórcza w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;

Produkcja pierwotna (nieprzetworzona) – odróżnia się od przetwórstwa produktów rolnych, w tym żywności;

Wiąże się z przetrzymywaniem zwierząt i roślin przez odpowiednie okresy uzasadnione ich wzrostem – dla odróżnienia od handlu produktami rolnymi

Pozarolniczej

Działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły – która nie jest działalnością rolniczą i nie została wyłączona innymi przepisami (*Uwaga: odmienne definicje w prawie przedsiębiorców, przepisach podatkowych i kodeksie cywilnym*)

Ewidencja działalności

- **Rolniczej**
 - Ewidencja gospodarstw rolnych dobrowolna – na potrzeby systemu dopłat bezpośrednich
- **Pozarolniczej**
 - Działalność nierejestrowana
 - Działalność obowiązkowo ewidencjonowana w CEIDG lub rejestrowana w KRS
 - Działalność regulowana (koncesje, zezwolenia, wpis do rejestru)
 - Możliwość zawieszenia działalności ewidencjonowanej i regulowanej

Ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

Rolnicze

Pozarolnicze

	KRUS	Z działalnością pozarolniczą „Podwójny KRUS”	Przychód	Do ½ min. płacy	Ulga na start 6 m. 5a-usr	2 lata 0.3 min	Mały ZUS od 1.01.2019		ZUS 0.6 przec. wyn.
							Od ½ min.	Do 2,5 min.	
Do 50 ha	399 kw 133 m	672 kw 224 m							
50-150 ha	729 kw 243 m	1002 kw 334 m	Przedsiębiorca	brak	brak	199	199	778 (843)	778 (843)
Domownik	399 kw 133 m	672 kw 224 m	Osoba współpracująca	Nie dotyczy	778 (843)				778 (843)
Składka zdrowotna	Płaci KRUS	Płaci KRUS	Składka zdrowotna	9%	320	320	320	320	320
			Fundusz pracy	brak	65	65	65	65	65

Podatki

- **Działalność rolnicza**
- Rolny
- Dochodowy (działy specjalne)
- VAT (ryczałtowy, pełny)
- Od nieruchomości (mieszkanie)
- **Działalność pozarolnicza**
- Dochodowy: (zasady ogólne, ryczałt, karta podatkowa, zwolnienie)
- Od nieruchomości (grunty, budynki, budowle)
- VAT (zwolnienie, pełny)

Najważniejsze zagadnienia

- Szczególne rozwiązania prawne dla agroturystyki – uzasadnienie
- Zwolnienia w zakresie obowiązku rejestracji działalności
- Zwolnienia i ulgi podatkowe
- Ułatwienia w zakresie ubezpieczeń społecznych

Uzasadnienie szczególnych rozwiązań prawnych dla agroturystyki

- Odrębność prawno-podatkowa rodzinnych gospodarstw rolnych wynikająca z łączenia przez nie funkcji gospodarczych i społecznych (rodzinnych, opiekuńczych);
- Trudności we wdrożeniu rachunku przychodów i kosztów w gospodarstwach łączących różne funkcje;
- Potrzeba zachowania tradycyjnych układów przestrzennych na wsi;
- Potrzeba ochrony dziedzictwa kulturowego związanego z tradycyjnym rolnictwem;
- Promocja żywności tradycyjnie wytwarzanej

Zwolnienie w zakresie rejestracji działalności

- Zgodnie z **art. 6 1.2) Prawa przedsiębiorców** - przepisów ustawy nie stosuje się do wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów. Tym samym nie ma obowiązku zgłaszania działalności gospodarczej w tym zakresie do CEIDG czy KRS.
- Dodatkowo w przepisach szczególnych:
 - nie ma obowiązku zgłaszania w gminie zmiany sposobu wykorzystywania do 5 pokoi w budynkach mieszkalnych na usługi hotelarskie dla celów podatku od nieruchomości, ale jest obowiązek ich zgłoszenia do ewidencji obiektów w których świadczone są usługi hotelarskie;
 - nie ma obowiązku zatwierdzania ale jest obowiązek zgłoszenia żywienia turystów w powiatowym inspektoracie PIS

Zwolnienia i ulgi podatkowe

- **Zwolnienie z podatku dochodowego** dochodów uzyskanych z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5 (art. 21 pkt 43 updof)
- Możliwość opodatkowania **kartą podatkową** wynajmowania przez rolników nie będących przedsiębiorcami do 12 pokoi i żywienia gości w tych pokojach
- Możliwość opodatkowania podatkiem od nieruchomości 5 wynajmowanych pokoi tak jak **powierzchni mieszkalnej** a nie powierzchni wykorzystywanej do działalności gospodarczej

Najważniejsze zagadnienia

- Usługi wykraczające poza pojęcie agroturystyki
- Regulacja usług hotelarskich
- Regulacja organizacji imprez turystycznych

Usługi wykraczające poza pojęcie agroturystyki

Świadczenie usług turystycznych jako podstawowy przedmiot działalności wykracza poza wcześniej definiowane pojęcie agroturystyki i jest określane szerzej jako turystyka wiejska, jeżeli oferta odnosi się do szczególnych walorów środowiska wiejskiego – przyrody, przestrzeni lub kultury. W szczególności:

- Usługi świadczone poza **gospodarstwem rolnym** przez osoby nie będące **rolnikami**
- Usługi wykraczające poza przedmiot określony w art. 6 Prawa przedsiębiorców
- Usługi w zakresie działalności regulowanej (organizowanie imprez turystycznych, działalność lecznicza, transport regulowany, sprzedaż alkoholu itp.)

Regulacja usług hotelarskich

Usługi w obiektach hotelarskich (m.in..hotele, pensjonaty, kempingi):

Spełnienie wymagań sanitarnych, przeciwpożarowych i budowlanych potwierdzone dokumentami

Spełnienie wymagań dla rodzaju i kategorii obiektu potwierdzone oceną obiektu

Uzyskanie decyzji marszałka o zaszeregowaniu do rodzaju (i kategorii)

Wpis do ewidencji obiektów hotelarskich u marszałka z urzędu

Kontrola następcza

Możliwość zmiany lub cofnięcia decyzji o zaszeregowaniu

Możliwość wstrzymania świadczenia usług w obiekcie

Usługi hotelarskie w innych obiektach:

Zgłoszenie do ewidencji obiektów prowadzonej w gminie

Kontrola następcza (także w zakresie spełnienia wymagań sanitarnych, przeciwpożarowych i budowlanych – możliwość żądania potwierdzenia dokumentami

Możliwość wstrzymania świadczenia usług w obiekcie – do czasu usunięcia braków

Organizacja imprez turystycznych

Impreza turystyczna - połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub wakacji, spełniające warunki:

- 1) usługi turystyczne zostały połączone przez jednego przedsiębiorcę turystycznego, w tym na prośbę podróżnego lub zgodnie z jego wyborem, przed zawarciem umowy obejmującej wszystkie usługi;
- 2) niezależnie od tego, czy zawarto odrębne umowy z dostawcami poszczególnych usług turystycznych, usługi te są: nabywane w jednym punkcie sprzedaży, nabywane za łączną cenę, reklamowane jako całość, lub łączone w oparciu o powiązane procesy rezerwacji.

Organizator turystyki - przedsiębiorca turystyczny, który tworzy i sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne, bezpośrednio lub za pośrednictwem innego przedsiębiorcy turystycznego lub razem z innym przedsiębiorcą turystycznym.

Przedsiębiorca turystyczny: będący przedsiębiorcą w rozumieniu art. 43[1] kodeksu cywilnego albo prowadzący działalność odpłatną. *(Art. 43[1] k.c. Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową).*

Najważniejsze zagadnienia

- Sprzedaż żywności nieprzetworzonej
- Żywnienie gości w warunkach domowych
- Rolnicza sprzedaż detaliczna żywności przetworzonej
- Inne formy wprowadzania do obrotu żywności przetworzonej
- Zakłady gastronomiczne

Sprzedaż żywności nieprzetworzonej

- **Sprzedaż na rzecz przedsiębiorców:**
 - jest opodatkowana podatkiem rolnym;
 - nie ma ograniczeń ilościowych;
 - nie wymaga szczególnej ewidencji
- **Sprzedaż na rzecz konsumentów (sprzedaż bezpośrednia):**
 - także opodatkowana podatkiem rolnym,
 - w przepisach o bezpieczeństwie żywności i żywienia wprowadzono limity ilościowe zarówno dla produktów przetworzonych jak i nie przetworzonych;
 - sprzedaż jest prowadzona w miejscu wytworzenia lub przeznaczonym do prowadzenia handlu,
 - jest prowadzona ewidencja sprzedaży

Żywnienie w warunkach domowych i zakłady gastronomiczne

Sprzedaż posiłków domowych:

- prowadzona w gospodarstwie rolnym, przez rolników jest objęta art. 6 Prawa przedsiębiorców, tzn. nie podlega przepisom o działalności gospodarczej;
- jeżeli świadczona jest na rzecz gości do 5 pokoi, jest objęta zwolnieniem z podatku;
- sprzedaż posiłków domowych w mieszkaniach może być opodatkowana w formie karty podatkowej;
- nie wymaga zatwierdzenia, a jedynie zgłoszenia zakładu do PIS, może podlegać kontroli

Prowadzenie zakładu gastronomicznego (bar, restauracja, stołówka, mała gastronomia itp.):

- Z zasady jest działalnością rejestrowaną;
- wymaga uzyskania zatwierdzenia zakładu w PIS, podlega uprzedniej kontroli wyposażenia, procedur itp.

Pojęcie: rolnicza sprzedaż detaliczna żywności przetworzonej – rolniczy handel detaliczny

Przepisy podatkowe: - przychody ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych (z wyjątkiem działów specjalnych i produktów akcyzowych) uważa się za przychody z innych źródeł, a nie z działalności gospodarczej pozarolniczej, jeżeli (Art. 20 updof ust 1c) :

- 1) sprzedaż wykonywana na potrzeby pozarolniczej działalności gospodarczej mieści się w limitach dotyczących bezpieczeństwa żywności (art. 44a ubziz oraz rozp. wykonawcze);
- 2) nie zatrudnia się innych osób, (wyjątek: ubój i przerób mięsa, przemiał zbóż, tłoczenie oleju lub soku oraz sprzedaży podczas wystaw, festynów, targów przez innego rolnika);
- 3) sprzedaż odbywa się wyłącznie w miejscach: a) w których produkty te zostały wytworzone, lub b) przeznaczonych do prowadzenia handlu;
- 4) jest prowadzona ewidencja sprzedaży,
- 5) ilość produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, użytych do produkcji danego produktu stanowi co najmniej 50% tego produktu, z wyłączeniem wody.-- za produkt roślinny pochodzący z własnej uprawy uważa się również mąkę, kaszę, płatki, otręby, oleje i soki wytworzone z surowców pochodzących z własnej uprawy.

Regulacje szczególne – rolniczy handel detaliczny

- Opodatkowanie podatkiem dochodowym innych przychodów – bez obowiązku prowadzenia książki przychodów i rozchodów;
- Możliwość opłacanie 2% ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, bez konieczności prowadzenia działalności gospodarczej;
- Podatek od nieruchomości naliczany tak jak od powierzchni mieszkalnej, jeżeli przetwarzanie odbywa się we własnej kuchni;
- Nie ma obowiązku zatwierdzania zakładu, ale jest obowiązek jego zgłoszenia do PIS;
- Warunki higieniczno-sanitarne powinny być zgodne z przepisami rozdziału 2 załącznikiem III rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie higieny środków spożywczych – ale opracowane samodzielnie przez producenta;

Najważniejsze zagadnienia

- Działalność edukacyjna regulowana i nieregulowana
- Zakres usług edukacyjnych w gospodarstwie agroturystycznym i zagrodzie edukacyjnej
- Organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży
- Wymagania dla bazy edukacyjnej i bazy wypoczynkowej
- Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży

Zakres usług w zagrodach edukacyjnych

- Przepisy oświatowe regulują szczegółowo prowadzenie szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych (np. szkolnych schronisk młodzieżowych) jednak w odniesieniu do usług edukacyjnych poza tymi placówkami, odsyłają do przepisów o działalności gospodarczej (działalność nieregulowana).
- Usługi edukacyjne mogą być elementem świadczenia w gospodarstwie agroturystycznym, jeżeli wykonywane są na rzecz gości mieszkających w tym gospodarstwie.
- Zwykle usługi edukacyjne wykonywane są w formie jednodniowych pobytów, dlatego powstał w praktyce termin „zagroda edukacyjna” odróżniający od gospodarstwa agroturystycznego.
- Usługi jednodniowe nie są objęte art. 6 prawa przedsiębiorców, ale mogą korzystać ze statusu działalności nierejestrowanej. Z art. 5.
- Świadczenie usług w zagrodach edukacyjnych nie wymaga szczególnych kwalifikacji i zgłoszeń, ale przepisy oświatowe są źródłem dobrej praktyki.

Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży

- Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży obejmuje pobyty trwające ponad 2 dni, realizowane bez opieki rodziców i podlega regulacji ustawy o systemie oświaty.
- Ustawa określa wymagania wobec organizatorów, kadry kierowników i wychowawców, bazy oraz procedur zgłoszeń i bezpieczeństwa.
- Organizatorem wypoczynku jest zwykle przedsiębiorca turystyczny - organizator imprez turystycznych, ale może być także inna osoba, działająca zarobkowo lub niezarobkowo.
- Organizowanie wypoczynku podlega zgłoszeniu do elektronicznej „Bazy wypoczynku” prowadzonej w ministerstwie, do której mają dostęp instytucje odpowiedzialne za nadzór, w tym kuratoria, straż pożarna i inspekcja sanitarna.
- Wypoczynek może być organizowany w obiektach przystosowanych do świadczenia usług hotelarskich lub w obiektach i miejscach okazjonalnie udostępnionych na potrzeby wypoczynku (np. szkołach, klubach sportowych itp.). W obiektach usług hotelarskich warunki badane są w procesie ewidencji i kontroli, w obiektach okazjonalnie udostępnianych przeprowadza się procedurę oceny, przy udziale kuratorium straży pożarnej i inspekcji sanitarnej.

Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w zagrodzie edukacyjnej

- Brak przepisów instrukcyjnych, określających sposób organizacji pobytu w zagrodach edukacyjnych – zapewnienie odpowiedniej dobrej praktyki spoczywa na osobie prowadzącej działalność.
- Każda placówka powinna określić i udostępnić korzystającym jasne zasady pobytu i świadczenia usług – tereny i pomieszczenia dostępne, obowiązki w zakresie nadzoru, postępowanie w razie wypadków. Może to mieć postać regulaminu lub być zawarte w umowach z korzystającymi.
- Budynki podlegają ocenie z punktu widzenia bezpieczeństwa i zgodności funkcji z wymaganiami techniczno-budowlanymi i przeciwpożarowymi.
- Nie ma przepisów nakazujących certyfikację urządzeń rekreacyjnych czy wyposażenia placów zabaw, ale oczekuje się zawodowej staranności przy udostępnianiu takich urządzeń w zagrodzie.
- Zaleca się ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej i ewentualnie ubezpieczenie NWiKL na rzecz korzystających z usług.

Najważniejsze zagadnienia

- Sytuacja prawna osób korzystających z pomocy i usług opiekuńczych lub zdrowotnych
- Działania opiekuńcze i pomocowe w systemie prawa, jako element:
 - pieczy zastępczej i pomocy rodzinie;
 - rehabilitacji zawodowej i społecznej;
 - pomocy społecznej;
 - systemu oświaty;
 - systemu świadczeń zdrowotnych;
 - swobody umów cywilnoprawnych.

Sytuacja prawna osób korzystających z pomocy i opieki

Opieka w ścisłym znaczeniu, to określenie stosunku prawnego pomiędzy opiekunem (także rodzicami względem dzieci) i podopiecznym. Elementem opieki jest piecza nad osoba i majątkiem.

Pieczą, to ogół czynności faktycznych i prawnych zmierzających do zaspokojenia potrzeb podopiecznego z zachowania jego majątku.

Pomoc to określenie wszelkich czynności zmierzających do poprawy sytuacji innej osoby. Pewne formy pomocy społecznej są zinstytucjonalizowane, inne nie.

Z opieki i pieczy korzystają przede wszystkim **małoletni oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie** z powodu niedorozwoju, choroby psychicznej lub uzależnienia uniemożliwiającego rozpoznawanie znaczenia czynów i kierowanie swoim postępowaniem.

Z pomocy korzystają **osoby faktycznie znajdujące się w sytuacji trudnej**, spowodowanej okolicznościami zewnętrznymi (klęski, zdarzenia losowe itp.) jak i wewnętrznymi (starość, nieporadność, ułomności fizyczne itp.).

Im trudniejsza **sytuacja podopiecznego**, tym bardziej kwalifikowanych świadczeń potrzebuje on w ramach pomocy (nadzór lekarza, sądu, organów pomocy społecznej).

Rehabilitacja lecznicza

Rehabilitacja zawodowa i społeczna

- **Rehabilitacja lecznicza** jest elementem leczenia i może być wykonywana pod nadzorem lekarza. Częścią tego procesu jest fizjoterapia i może być terapia zajęciowa.
- *Takie czynności jak hipoterapia, dogoterapia, aromatoterapia itp. nie są leczeniem, ale mogą proces leczenia wspomagać, jeżeli realizowane są w porozumieniu z lekarzem.*
- *Dzienne domy opieki medycznej to placówki działające w ramach podmiotów leczniczych, pozwalające realizować część leczenia i rehabilitacji leczniczej w domu.*
- **Rehabilitacja zawodowa** ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia, a **rehabilitacja społeczna** umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.
- *Formami charakterystycznymi są: 1) warsztaty terapii zajęciowej, 2) turnusy rehabilitacyjne*

Pomoc społeczna i umowy cywilnoprawne

Pomoc społeczna, służy przewyciężaniu trudności, których osoby czy rodziny nie mogą pokonać wykorzystując własne zasoby, umiejętności i możliwości. Może być realizowana także przez osoby fizyczne. Ustawa reguluje między innymi takie formy jak:

- **ośrodki wsparcia** (dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz klub samopomocy);
- **rodzinny dom pomocy** - formę usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo przez osobę fizyczną lub organizację pożytku publicznego dla nie mniej niż trzech i nie więcej niż ośmiu zamieszkujących wspólnie osób
- działalność gospodarczą w zakresie prowadzenia **placówki zapewniającej całodobową opiekę** osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku (wymaga zezwolenia wojewody).

Umowy cywilnoprawne (np. najem mieszkania) wymagają uwzględnienia szczególnej sytuacji osoby wymagającej pomocy, w tym możliwości pogorszenia się jej stanu zdrowia i postępowania w takiej sytuacji.

Najważniejsze zagadnienia

- Formy organizacyjne współpracy usługodawców:
 - podmioty i porozumienia gospodarcze (spółki, konsorcja itp.);
 - stowarzyszenia i organizacje wyspecjalizowane np. lokalne organizacje turystyczne;
- Łączenie usług w świetle przepisów o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych
- Działania marketingowe jednostek samorządu terytorialnego
- Wykorzystanie instrumentów prawa własności przemysłowej – znaków towarowych i oznaczeń geograficznych.

„Wyróżnij się! – Specjalizacja w turystyce kluczem do sukcesu”



Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl
Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Celem operacji jest transfer wiedzy dotyczącej prowadzenia specjalistycznej działalności turystycznej na obszarach wiejskich w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawnymi, do osób zamierzających prowadzić lub już prowadzących działalność turystyczną na obszarach wiejskich.

Operacja realizowana w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.